25.10.2021 POL-2021-70807

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 134/2021 vp

Asiantuntijalausunto; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta

Pyydettynä lausuntona totean seuraavaa.

Poliisihallitus on ollut edustettuna hallituksen esitystä valmistelleessa työryhmässä, joka oli esityksen sisällöstä yksimielinen. Tämä huomioon ottaen esityksen sisällön osalta ei ole varsinaista huomautettavaa.

EU:n asetukset ovat yksityiskohtaisia ja ne ovat sellaisenaan suoraan velvoittavaa ja sovellettavaa lainsäädäntöä, joten kansallisen tason lainsäädäntötyö on rajoittunut ainoastaan sallittuun tai nimenomaisesti edellytettyyn täydentävään sääntelyyn.

Poliisin kannalta olennaisinta on se, että Hallitus esittää säädettäväksi, että poliisi voi käyttää yhteentoimivuusasetusten 20 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttyessä yhteistä henkilöllisyystietovarantoa mukaan lukien biometriset sormenjälki- ja kasvokuvatiedot henkilön tunnistamiseksi, kun se on välttämätöntä säädetyn laittoman maahanmuuton estämistä ja torjumista koskevan tehtävän tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Yhteentoimivuusasetusten 20 artiklan kansallinen käyttöönotto edellyttää nimenomaista kasallista lainsäädäntöä, jota siis nyt esitetään.

Kansallisestihan poliisin tehtävistä on säädetty poliisilain 1:1§ssä ja henkilön tunnistamisesta poliisilain 2:1§ssä, eikä nyt ehdotettu sääntely laajenna näissä lainkohdissa säädettyä toimivaltaa. On kuitenkin käytännön poliisitoiminnan kannalta tärkeää, että poliisilla on mahdollisimman nopeasti käytettävissään kaikki henkilön luotettavaan tunnistamiseen tarvittava tieto. Tämä on myös toimen kohteena olevan henkilön omien perusoikeuksien kannalta tärkeää.

Korostan kuitenkin myös sitä, että kyseessä on budjettilakiehdotus, joka liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Poliisin rahoituksen kannalta on tärkeää, että muutoksen taloudelliset vaikutukset viranomaisten toimintaan tarkennetaan vielä epäselvänä olevilta

POLIISIHALLITUS
Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 ESPOO
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puh. +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780

osin, ja otetaan huomioon 2023-2026 kehysvalmistelussa. Koska yhteentoimivuuskomponentit otetaan Komission tämänhetkisen arvion mukaan käyttöön jo 2022 alkaen, on tarkentaminen syytä tehdä varsin pian.

Poliisin näkökulmasta vaikuttaisi siten mielestäni tarpeelliselta, että tarvittavat resurssilisäykset ja niihin tarvittavat määrärahat voitaisiin selvittää - vähintään suuntaa antavasti - jo ennen kuin ao. yhteentoimivuuskomponentit otetaan käyttöön. Muussa tapauksessa kehykseen tarvittavat resurssilisäykset olisi voitava tarkentaa ennakolliseen talouden suunnitteluvaraumaan perustuen mahdollisimman pian uusien tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

Poliisitarkastaja Anssi kangas